

Psychologia osób z niepełnosprawnością
Psychology of disabilities

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok IV/ Semestr VII
Poziom kształcenia	Studia Jednolite Magisterskie
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Psychologia kliniczna i psychoterapia; Psychoterapia i terapia seksualna; Psychologia dzieci i młodzieży; Neuropsychologia kliniczna
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	16	3	Egzamin	50%
Razem za zajęcia dydaktyczne	30	16			
Praca własna studenta	35	49			
Ogółem	75	75			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów z aktualnymi poglądami na istotę niepełnosprawności oraz funkcjonowania psychospołecznego osób z niepełnosprawnością z perspektywy psychologii.
2.	Zapoznanie studentów z kompleksową perspektywą na niepełnosprawność jako zjawisko wieloaspektowe, zwrócenie uwagi na podmiotowość i autonomię osób z niepełnosprawnością.
3.	Uczulenie studentów na potrzebę większej integracji oraz likwidacji wciąż obecnych barier oraz uwrażliwienie ich na problemy osób z niepełnosprawnością ze szczególnym uwzględnieniem kwestii etycznych.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie współczesne definicje i klasyfikacje niepełnosprawności, ich przejawy w codziennym funkcjonowaniu.	PS_WG05_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W2	Student zna i rozumie psychologiczne teorie i modele opisujące poznawcze, emocjonalne i społeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami, również w kontekście radzenia sobie z ograniczeniami i dyskryminacją.	PS_WG02_Mgr PS_WG03_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W3	Student zna i rozumie różnice między holistycznym, psychologicznym podejściem do niepełnosprawności a innymi perspektywami, w tym medyczną czy prawną.	PS_WG01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.

UMIĘJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi oceniać, porównywać i wybierać teoretyczne konceptualizacje, metody analizy i podejścia do rehabilitacji względem indywidualnych ograniczeń, możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnościami w określonych kontekstach i sytuacjach.	PS_UW02_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu interpretacji, rozwiązywania problemów).
U2	Student potrafi opracować projekt indywidualnej rehabilitacji i wsparcia i/lub program lokalnego działania lub kampanii społecznej nakierowanej na zwiększenie integracji osób z niepełnosprawnościami ze społeczeństwem.	PS_UW06_Mgr PS_UK01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu konceptualizacji przypadku, rozwiązywania problemów).
U3	Student potrafi identyfikować nowe obszary badań i działalności praktycznej psychologii osób z niepełnosprawnościami dotyczące zarówno unikalnych doświadczeń tych osób jak również ich inkluzji w inne sfery nauki i życia publicznego.	PS_UW03_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do przyjęcia otwartej, inkluzywnej postawy względem osób z niepełnosprawnościami w zróżnicowanych kontekstach naukowych, zawodowych i publicznych.	PS_KO01_Mgr PS_KK03_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do uczestniczenia w interdyscyplinarnych zespołach w ramach identyfikowania potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz projektowania i wdrażania zróżnicowanych programów i kampanii skierowanych do nich.	PS_KO02_Mgr PS_KO05_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do uwzględniania indywidualnych, charakterystycznych doświadczeń i potrzeb osób z niepełnosprawnościami w swojej pracy.	PS_KO05_Mgr PS_KO06_Mgr	Aktywność w trakcie zajęć (dyskusja, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Niepełnosprawność jako zjawisko wieloaspektowe. Historyczne i współczesne ujęcia. Przegląd oficjalnych definicji, filozoficznych i socjologicznych konceptualizacji.	3	2
2.	Klasyfikacja i specyfika różnych kategorii i stopni niepełnosprawności. Niepełnosprawność w ujęciu psychologicznym – charakterystyka. Obszary badań i działalności w psychologii osób z niepełnosprawnościami.	3	2
3.	Niepełnosprawność w cyklu życia. Potencjał, wyzwania i możliwości wsparcia w najważniejszych okresach rozwojowych. Kontekst szkoły, relacji społecznych, pracy, starzenia się.	4	2
4.	Psychologiczne konsekwencje niepełnosprawności. Niepełnosprawność a funkcjonowanie poznawcze i emocjonalne i– korelaty, czynniki ryzyka i ochronne. Obraz siebie i tożsamość osób z niepełnosprawnościami.	4	2
5.	Spoleczne konsekwencje niepełnosprawności. Dyskryminacja i inkluzja. Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnościami – korelaty, efekty. Niepełnosprawność a aktywność zawodowa i związki romantyczne – wyzwania, możliwości. Przegląd dostępnych badań empirycznych.	4	2
6.	Dolegliwości i cierpienie osób z niepełnosprawnościami. Przegląd badań na temat bólu chronicznego, konsekwencji dyskryminacji i wykluczenia, zaburzeń psychicznych wśród osób z niepełnosprawnościami.	4	2
7.	Rehabilitacja w ujęciu systemowym. Definicja rehabilitacji. Proces i etapy rehabilitacji. Czynniki determinujące powodzenie rehabilitacji. Specyficzna rola psychologia w procesie rehabilitacji.	4	2
8.	Osoba z niepełnosprawnością w rodzinie, społeczności lokalnej i w życiu społecznym. Konteksty i reprezentacje – prezentacja studiów przypadków. Osoby z niepełnosprawnościami jako autonomiczne podmioty – uczestnicy badań, aktywiści.	4	2
Razem		30	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków, dyskusja.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)
	Wykład
Egzamin pisemny	100
Razem	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	15	29
2.	Obowiązkowe zapoznanie się z innymi materiałami lub treściami (np. materiałami audio, wideo, narzędziami, pomocami, oprogramowaniem, sprzętem, aktami prawnymi, dokumentacją, warunkami miejsca pracy itp.)	10	10
3.	Przygotowanie do egzaminu	10	10
Razem		35	49

Literatura obowiązkowa

1.	Speck, O. (2015). <i>Osoby z niepełnosprawnością intelektualną: podręcznik dla celów wychowawczych i edukacyjnych</i> . Harmonia Universalis.
2.	Dirth, T. P., & Branscombe, N. R. (2018). The social identity approach to disability: Bridging disability studies and psychological science. <i>Psychological bulletin</i> , 144(12), 1300.
3.	Dunn, D. (2014). <i>The social psychology of disability</i> . Oxford University Press.

Literatura uzupełniająca

1.	Antoszevska, B., & Bartnikowska, U. (2016). Kategorie zdrowia, choroby w kontekście niepełnosprawności—ujęcie teoretyczne. <i>Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej</i> , (13), 67-86.
2.	Tobiasz-Adamczyk, B. (2023). <i>Wybrane aspekty niepełnosprawności a perspektywy uczelni</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
3.	Kazanowski, Z. (2015). Społeczny wymiar współczesnej koncepcji niepełnosprawności intelektualnej. <i>Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J—Paedagogia-Psychologia</i> , 28(1), 33.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	